

Slovinci!

V važni zadevi in v skrajno resnem času stopamo pred Vas. Vlada in vse njeno uradništvo, šolske oblasti in razna društva, zastopi trgov in mest ter privatne osebe — kratko rečeno: vse kar je nemško ali posilnemško, je zadnjih 50 let z vso silo delalo na to, da ponemči nas spodnještajerske Slovence. Proti temu nasilnemu ponemčevanju slovenskega ljudstva se je zadnjih 50 let posebno borilo Katoliško tiskovno društvo v Mariboru, oziroma njegovo glasilo Slovenski Gospodar in njegova tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Tiskarna sv. Cirila je zadnjih 25 let nesebično podpirala na vso moč boj zoper ponemčevanje. Slov. Gospodar in Tiskarna sv. Cirila sta na tisoče in tisoče Slovencev iztrgala nemškutarstvu iz rok ter jih vzdramila za narodno mišljenje. Nista se ustrašila nobenih težav, nobenih žrtev. Bili so časi, ko so tirali njene zastopnike pred sodišča in jih zapirali v ječe zaradi njih neustrašnega delovanja za svobodo in narodno probujanje slovenskega ljudstva na Štajerskem, a vse take in enake duševne in velike gmotne žrtve je tiskarna sv. Cirila mirno prenašala in vstrajno delala naprej za verske, narodne in gospodarske koristi slovenskega ljudstva. Cirilova tiskarna je takorekoč vzrastla s slovenskim ljudstvom na Štajerskem in sedanji slovenski rod je vzrastel z njo.

Zato pa vlada tudi med Cirilovo tiskarno in med slov. ljudstvom na Štajerskem tesna prijateljska vez. Kdo danes ne pozna Cirilove tiskarne? Slov. inteligenca jo rada obiskuje. Slovenski kmet se v svojih stiskah in težavah zateka k njej in tam povprašuje za razne nauke in nasvete, ki jih tudi dobi. Slovenski vojaki najdejo ravno v tiskarni takorekoč svoj dom, kjer iščejo utehe in tolažbe. V žalostni dobi preganjanja patriotskih Slovencev v začetku sedanje vojske so nedolžne žrtve oziroma njih domači predvsem v tiskarni sv. Cirila zaupljivo iskali pomoči in so se tudi res od tam storili prvi uspešni koraki, da se je zajezilo preganjanje ter so nedolžne žrtve dobile zopet svojo prostost. Neoporekljivo smemo trditi: Cirilova tiskarna v Mariboru je zbirališče in pravo kulturno središče spodnještajerskih Slovencev.

Prostori Cirilove tiskarne so postali pretesni. Tiskarna bi se morala razširiti, pa na sedanjem mestu je to nemogoče, ker nemški sosedje ne prodajo slovenskemu podjetju potrebnega stavbišča. Zato se je že dolgo časa iskal primeren prostor na kakem drugem kraju v Mariboru.

Zdaj se je posrečilo Kat. tiskovnemu društvu kupiti primerno stavbišče na priznani najlepšem prostoru v Mariboru. Nakupil se je namreč vrt nasproti frančiškanski cerkvi Matere Milosti. Na oglu pred frančiškansko cerkvijo se bo torej stivil nov **Tiskovni dom**, ki bo v bodoče zbirališče in kulturno središče Slovencev.

Za zidanje pa je treba denarja, veliko denarja. Zato stopamo danes polni z upanja pred slovenske rodoljube z uljudno prošnjo:

Priskočite nam na pomoč! Pomagajte postaviti svoje kulturno središče s prostovoljnimi doneski! Darujte vsak po svoji moči, da se kmalu dvigne pred velikansko stavbo frančiškanske cerkve veličasten slov. Tiskovni dom!

Slovinci! V zadnjem času ste darovali velikanske svote v razne dobrodelne namene. Odprite zdaj svojo radodarno roko in prispevajte z veseljem tudi za svoje kulturno središče, ki bo še poznim rodovom oznanovalo Vašo požrtvovalnost za slovenski narod. Kdor ima veliko, naj da veliko, kdor ima malo, naj da malo, a nikdo naj ne zaostane, vsak najmanjši dar je dobro dosel.

Slovensko razumništvo! Podpiraj z vso vnemo Tiskovni dom in navdušuj druge, da prispevajo po svoji moči.

Slovenski kmetje! Koliko koristnih gospodarskih naukov ste dobili že iz Cirilove tiskarne po Slov. Gospodarju! Izkažite se zdaj hvaležne in žrtvujte vsaj nekaj kron za Tiskovni dom!

Slovenski mladeniči! Slovenska dekleta! Cirilova tiskarna Vas je organizirala po Našem Domu in Slov. Gospodarju. Delajte in agitirajte, kolikor je v Vaši moči, da se v kratkem postavi Tiskovni dom kot znamenje Vaše požrtvovalnosti in narodne zavesti.

Slovinci, spominjajte se Tiskovnega doma tudi v testamentih.

Kdor bo daroval najmanj 1000 K, bo „Ustanovnik“ Tiskovnega doma, kdor bo pa daroval najmanj 200 K, bo njegov „Dobrotnik.“ Imena ustanovnikov in dobrotnikov bodo vklešana na spominsko ploščo v bodočem Tiskovnem domu.

Imena vseh darovalcev pa pridejo v posebno spominsko knjigo, da se ohrani njih spomin poznim rodovom. Darovi se naj pošiljajo na naslov: Tiskovni dom v Mariboru, Koroška cesta 5. Vsi darovi se bodo objavili v Slov. Gospodarju.

Za vse darovalce žive in mrtve se bo vsak mesec opravila ona sv. maša v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Celo podjetje izročimo v posebno varstvo presvetega Srca Jezusovega, Marije Matere Milosti, sv. Jožefa, sv. Antona Pad. in sv. Filomene.

Slovinci! Še enkrat Vam kličemo: Časi so resni! Boja za narodni obstanek še ni konec! Pripraviti se je treba na bodočnost: zato Vas prosimo: Podpirajte Tiskovni dom! Pomagajte pozidati z združenimi močmi trdnjavo svobode, napredka in izobrazbe za slovensko ljudstvo.

Maribor, dne 20. oktobra 1917.

Za tiskarno sv. Cirila:

Anton Jerovšek
t. č. ravnatelj.

Davek na vino in sadjevec.

Kakor smo že zadnjič kratko poročali, je finančni minister predložil državnemu zboru vladno predlogo za nov vinski davek, ki bi se upeljal začeti s 1. januarjem 1918. Ker bo ta davek zelo občutno in hudo zadel naše vinogradnike, prinaša-

mo v naslednjem nekaj natančnejših podatkov o nameravanem davku.

Predmet in višina davka.

Temu davku je podvrženo vino, vinski mošt, razne vrste vina in sadjevec. Od sadjevca se bo moralo plačati (§ 2) od hektolitra 8 kron, od vina in vinskega mošta pa 32 kron. § 2 določa v 2.

odstavku, da sme finančni minister davek od vina ali sadjevca pri pridelovalcih, ki jih je zadela kakor uina, ali pa če je bila slaba letina, za lastno pridelano vino in sadjevec znižati na polovico.

Kaj je prosto davka.

Tropinščnica, pikola ali petijot, ki se porabi za domače potrebe je davka prost (§ 3); isto tudi velja o pijači, ki se pridela iz vina ali mošta s primešanjem vode ali pa iz drož, katerim se primeša voda ali še kaj drugega. Pridelovalcem sadjevca mora oblast za domačo rabo določiti gotovo množino sadjevca, ki je prosta davka.

Naznanilo oblasti.

Z novim davkom je združenih za vinogradnike več neljubih odredb. § 4 določa, da bo mora vsak pridelovalec vina ali sadjevca najpozneje 4 tedne po razglasitvi tega zakona naznaniti pristojni finančni oblasti prostore, kjer se pripravljajo, oziroma kjer se shranjuje vino in sadjevec, kakor tudi posodo, namenjeno za vinski ali sadjevski pridelek.

Sode, ki niso uradno merjeni (cimentirani), bodo financarji s posebnim merilom v kleti zmerili in na njih označili, koliko držijo. O tem uradnem pregledu se bo sestavil zapisnik, ki ga pridelovalec soprodiše, in sicer v dveh izvodih. Eden izvod bo, ko ga finančna oblast potrdi, dobil pridelovalec nazaj ter ga mora skrbno hraniti.

O načinu naznanila določa § 6. Za tiste ki v vinorodnih krajih doma pridelujejo vino in sadjevec, naslednje: Ni treba naprej napovedati pridelovanja, temveč pridelovalec mora, ko vino ali sadjevec preša, voditi natančen zapisnik o tem, koliko je pridelal, kako bo pridelano porabil, in če se nahajajo obdačene zaloge v kleti, tudi o stanju in spremembi teh zalog. Poraba ali prodaja pridelanih pijač brez vpisa v ta zapisnik je prepovedana. Po končanem pridelovanju bo ta zapisnik uradno zaključen ter se bo dognala pridelana množina. Davka ni treba plačati naprej. Za pridelano množino, pri kateri se odtegne to, kar odpade na drože in kar se vsuši, mora pridelovalec plačati vinski davek v šest obrokih, počeni s prihodnjim mesecem, ko je pridelana množina uradno določena.

Tudi tuje vino obdačeno.

Po tem zakonu bo obdačeno tudi vino, ki se dovažajo iz Ogrske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine. Prejemnik mora 24 ur potem, ko je prejel vino, to naznaniti financarjem ter plačati vinski davek. Ker ima mnogo slovenskoštajerskih vinogradnikov svoje vinograde na Ogrskem in Hrvaškem, bodo le-ti morali, če bodo vino prepeljali na Štajersko, plačati vinski davek, če ga pa bodo obdržali na Hrvaškem ali na Ogrskem, pa jim seveda tega davka ne bo treba plačati.

Če se vino pozneje pokvari.

Po § 11 ima finančni minister pravico, da dovoli povračilo že plačanega davka, če se je n. pr. vino pozneje pokvarilo. To velja posebno za vino, ki se je porabilo za žganje. Davek se tudi lahko povrne, če je vino, od katerega je bil že plačan davek, steklo bodisi v kleti, na vozu ali na železnici.

Opravilo financarjev.

Financarji so opravičeni, da si smejo ogledati prešo, klet in sploh vse prostore, kjer se vino ali sadjevec preša oziroma shranjuje.

Za časa prešanja sme financar vsak čas iti v dotične prostore, pri poznejšem pregledovanju pa samo podnevi. Financar sme pogledati stanje zalog v kleti, pridelovalčev zapisnik o zalogah in sme tudi izvršiti potrebna preiskavanja. V izrednih slučajih sme financar za čas, ko se vino ali sadjevec ne pripravlja, posodo in stiskalne priprave uradno zatvoriti.

Koliko bo vrgel davek?

Davek na vino in sadjevec bo vrgel državi na leto približno 112 milijonov kron. Od tega bodo dobile dežele vsako leto toliko kot so dobile 1917 deželni vinski doklad.

Novi državni vinski davek bo med vsemi dosedanjimi zadel našega kmeta najbolj občutno. Žel

poprej plača vinogradnik od vinograda visok davek in sedaj pa se naj plačuje poseben davek od pridelka. Vzamimo samo primer: Kmet vinogradnik ima pri hiši 10 oseb. Skozi celo leto rab po vprečno na mesec vsaj 300 litrov pijače, t. j. za celo 36 hektolitrov. Če računamo od tega 9 hektolitrov vina in 27 hektolitrov sadjevca, bo plačal kmet od vina $9 \times 32 K = 288 K$ in od sadjevca $27 \times 8 K = 216 K$ t. j. skupno 504 K! Ali ni to ogromna svota za kmet kega posestnika? Nasledek tega bo, da bodo kmetski delavci le redkokaj dobili krepčilno pijačo. Kmet bo zopet bolj težko dobil delavce in nezadovoljnost na kmetih bo še večja.

Z vinskim davkom, če se bo res upeljal, pa bo združenih še mnogo drugih sitnosti. Kmet bo oropan svobode, letati bo moral k financarjem, zgubil bo mnogo časa, izpostavljen bo nevarnosti, da se ga kaznuje, če se ne bo držal postavnih predpisov in financarji bodo stikali po prešah, kleteh in drugih shrambah. Kmet bo mora tako rekoč tuje ljudi, ki se niso nič trudili pri delovanju vina, prositi, če si bo smel privoščiti kozarček lastnega pridelka.

Danes, ko to pišemo, še vinski davek ni postava. Finančni minister ga je še le predložil državnemu zboru v presojo. V kratkem bodo državni poslanci odločili, ali se vinski davek sprejme ali pa ne. Kakor zvedo, se bodo posebno slovenski poslanci naše Slovenske Kmetijske Zveze vneto potegnili za naše vinogradnike in se bodo z vsemi silami borili proti sprejetju tega davka. Boj bo gotovo hud. V državnem zboru kmetski zastopniki nimajo večine, poleg tega pa se še kmetski poslanci severnih dežel, kjer ne raste vino, gotovo ne bodo posebno zoperstavliali novemu davku. Gotovo se torej ni, ali bo vladni predlog sprejet ali ne. Upamo, da bodo slovenski kmetski zastopniki storili vse, da obranijo slovenske vinogradnike pred tem ogromnim bremenom.

Najnovejše vesti o gospodarstvu v Gradcu

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, kako nemški Gradčani in nemški uradniki gospodarijo z našim denarjem, kako za visok denar kupujejo od ogrskih židov slabo blago in ga mečejo pozreje na gnoj, kako nam hočejo zapleniti sadjevec in kako oskrbujejo Gradec in druga nemška mesta s premogom, kmetom pa kažejo prazno roko. V naslednjem nekaj sličic graškega nemškega gospodarstva.

Na naslov grofa Claryja, cesarskega namestnika v Gradcu. Štajerski davko plačevalci hočejo imeti kratek odgovor na kratko vprašanje: Ali je res, da ima nakupovalnica Vaše namestnije pri »Länderbanki« najetega denarja 16 milijonov kron? Koliko je tega denarja kričega? Koliko je primanjkljaja? To nas zanima, ker bomo mi davkoplačevalci tisti, ki bomo morali plačevati primanjkljaj s svojimi davki.

Lepe kupčijske zadeve v naših centralah. Pisalo se je v raznih nemških listih o nakupu buč, ki so bile vse pokvarjene, s posredovanjem nekega madžarskega žida. Zatrjuje se v listih, da je šlo s tem v izgubo 900.000 K. Kdo bo to izgubo trpel, še do danes ni dognano. Ali bo trpela štajerska namestnija, ali tvrdka Smrkovsky v Pragi, ki je prevzela nakupovanje? Nakupovanje teh gospodov, ki delujejo tako skrbno pri zelenih mizah, je prav značilno. Za vagon buč, kakoršnjih leži na Štajerskem še sedaj vse polno na polju, so plačali madžarskemu židu 46.000 K. Primerjamo: Za vagon pšenice se je plačalo našemu kmetu 4200 K, za vagon krompirja pa 1500 K. Madžarske buče so bile najbrž pozlačene, da so bile tako drage. Za uživanje niso bile, ker so morali vse vreči na gnoj. Gospodje v Gradcu morajo pač visoko ceniti in izredno čislati madžarske buče, katere so plačali madžarskemu židu po 4 K 60 v za 1 kg, dočim je bila cena domačih buč na graškem trgu po 40 v kilogram.

Nov napad na kmetijstvo — tudi sadjevec hočejo zapleniti. Pri cesarski namestniji v Gradcu so zopet zasnovali nov načrt in že izdelali naredbo, da zaplenijo sadjevec v deželi. Odredba določi, da sme nakupovati in prodajati sadjevec le takozvana »Verkehrsstelle für

Obtmost« (Prometni urad za sadjevec) pri namestniji v Gradcu. Ta centrala si tudi sme izbrati legitimirane nakupovalce. Pridelovalec bi moral svoj sadjevec ponuditi tej centrali na prodaj in centrala bi smela pri pridelovalcu tudi zapleniti sadjevec. Višek vsega je pa še to, da nameravajo določiti v naredbi, koliko domače pijače sme pridelovalec pridržati za sebe in za svoje ljudi. Promet bi bil po tej naredbi popolnoma nemogoč, ker bi bil navezan na prevozno dovoljenje. Določene so tudi v odredbi najvišje cene, in sicer 70 K hektoliter, pomešan z vodo 60 K, hrusevec I. vrste 65 K, II. 50 K, sadni kis 25 K hektoliter. Ko se je izvedelo o teh namerah, sta se deželna odborinika Franc grof Attems in dr. Verstovšek takoj zglasila in svarila pred tem, da bi se zabranilo prosto nakupovanje sadjevca. O tej zadevi se je vršilo v tork se enkrat posvetovanje raznih strokovnjakov v Gradcu, katere je odposlal deželni odbor in Kmetijska družba, da naj skušajo prepričati deželno vladno o šodljivosti nameravane odredbe.

Oskrba dezele s premogom. Določilo se je v zadnjem času, da se za Štajersko od 1. novembra naprej odkáže 50 450 ton premoga. Dasiravno je to velika količina, vendar to nikakor ne zadostuje potrebščini. Razdeljevanje bo za vso deželo oskrbela komisija s sedežem v Gradcu. Ta je že določila, da se mora kurivo najprvo odkazati za industrijo in večja mesta, na deželo se pa sploh ne nakaže nič premoga. Opozarjamo zaradi tega že sedaj ljudi na deželi, da se ne zanašajo na dovoz premoga, ter da si sami priskrbijo na katerikoli način kurjavo. Odločno pa moramo protestirati, da v tej zadevi odločujejo le člani komisije, ki so Gradčani in kateri na čelu je advokat dr. Wütte. Zopet nov dokaz, kako so ti gospodje prijazni napram našemu kmetu. Kmet mora vse dati meščanu, meščan pa mu niti ne prvošči premoga.

Take reči izvemo iz Gradca. In pri vsem tem bi se naj štajerski slovenski kmet poljuboval bič, s katerim ga tepejo nemški sodeželani in uradniki — tuji? Že dosedaj so bila vsa rekviriranja raznih pridelkov in živine na Štajerskem vsled krivde uradnikov-tujcev, ki gospodarijo v deželi, najbolj huda, da menda nikjer v Avstriji tako. Sedaj nam še celo bočejo vzeti sadjevec, da bodo z njim zopet obogatili nemški židovi. Čim bolj smrdi pri raznih centralah, temveč jim grof Clary dovoljuje. Daleč, daleč smo prišli pod gospodstvom grofa Claryja!

Na bojiščih.

Na italijanski fronti se je zopet začel krvavi ples. Topovi gromijo noč in dan s tako silo, da celo v naših krajih od zračnih valov sklepetajo okna. Posebno hud ogenj je na severnem krilu primorske fronte. Napadajo naši in Italijani. Domneva se, da bo bitka, ki se bo bila prihodnje dni na naši primorski fronti, ena najbolj krvavih bitk, kar se jih je še bilo v sedanji vojski. — Cesar Karel je zadnje dni obiskal tirolsko fronto, kar je, kakor pravijo, ugodno znamenje. — Na ruskem in rumunskem bojišču, kjer stojijo avstrijske čete, mir. Edino na severu je nemška armada dosepla zopet nekaj uspehov. V morskem zalivu pri Rigi je zasedla tri važne otoke: Oesel, Moon in Dagö. Vjela je nad 20.000 Rusov in vplenila nad 100 topov. — Na francoskem bojišču se bitka nadaljuje, posebno v Flandriji. Nemci se polagoma umikajo. V noči od 19. na 20. oktobra so nemški Cepelini napadli Angleško in metali bombe na nekatera mesta. Na povratku so se 4 cepelini vsled goste megle izgubili ter so zabredli na francosko bojišče, kjer so jih sestrelili ali pa prisilili k izkrcanju. — V Macedoniji in Albaniji naše čete krepko zavračajo napadajočega sovražnika. — Na turških frontah položaj večinoma nespremenjen.

Razne politične vesti.

Državni zbor je v petkovi seji nadaljeval razpravo o začasnem proračunu. Celjski poslanec Markl je izrekel grožnjo, da bo vlada zadelo na najhujši odpor, če se ne bo ozirala na

nemške zahteve in želje. Za njim je govoril poslanec dr. Korosec ki je krepko označil jugoslovanske zahteve (Njegov govor prinašamo na uvodnem mestu.) Tudi dalmatinski poslanec Trešić Pavičić zahteva združenje Jugoslovanov. Poslanec Roškar je začel svoj govor v slovenskem jeziku ter nadaljeval nemški. Omenil je celo vrsto zahtev slovenskega kmetskega ljudstva, med drugimi, da se naj odpustijo od vojaške službe kmetski rokodelci, da se da za kmetska dela primernih delavskih moči, da se dovolijo vojakom, kmetom pravočasno žetveni dopusti, ter se je pritoževal o načina rekviriranja, h kateremu se Spodnje Štajersko pritegne vselej v veliko večji meri kakor druge dele dežele. Dolžnost zbornice in vlade je, delati na to, da bodo vzi ali vsi avstrijski narodi neomejeno enake pravice, da bi zamogli po častnem miru naša presvetla vladarska hiša in ž njo vse v polni ljubezni udano prebivalstvo vseh stanov in narodnosti živiti svojo srečo v naši skupni domovini. (Pritrjevanje).

— V torek, dne 23. oktobra se je vršilo glasovanje o začasnem proračunu. Seidlerjevo ministertvo je doživelo prav občuten poraz, zahtevalo je namreč šestmesečni začasni proračun, ki pa je bil odklonjen z 245 glasov proti 175. To glasovanje je pravzaprav nezaupnica, in v vsaki v resnici parlamentarno vladani državi bi vlada odstopila. Seidler pa ima debelejšo kožo in zato je ostal. Po milosti Poljakov je dobil štirimesečni začasni proračun, ki sega do konca februarja 1918. Za ta proračun je glasovalo 227 poslancev, in sicer liberalni Nemci, kršč. soc. alci, Poljaki, Italijani iz Primorskega, Rusini iz Bukovine, Rumuni in Židje. Proti je glasovalo 170 poslancev in sicer Jugoslovani, Čehi in socialni demokratje. Pred glasovanjem je govoril finančni minister Wimmer in nekateri poslanci, med njimi slovenski poslanec Hladnik, da Jugoslovani odločno odklanjajo sumničenje, da zategadelj glasujejo proti proračunu, ker niso dovolj domoljubni. Ker smo Slovenci še vedno zatirani od vseh strani, ne moremo glasovati z vlado. Slovenski poslanci tudi ne morejo prevzeti odgovornosti napram ljudstvu in dovoljevati vladi sredstev za nadaljevanje vojske. Mero-dajni krogi naj se raje resno lotijo dela za mir in naj ne sledijo vabilu nemških strank, ki so za nadaljevanje vojske. Prihodnja seja v petek, dne 26. oktobra.

— Poslanec dr. Benkovič in tovariši so vprašali vladu, zakaj je vojaška uprava odpoklicala vojne vjetnike, ki so bili zaposleni pri kmetih in obrtnikih na Slovenskem Štajerskem, in zakaj se po železnica južno od Maribora ne sme prevažati ne vina, ne sadjevca in ne praznih sodov.

V petkovi seji je poslanec Hladnik vložil ostro interpelacijo na ministra za deželno brambo radi zaplembe zvonov in piščalk pri cerkvenih orglah. Poslanec povdarja v interpelaciji, da se rekvirira kovine, posebno zvonove in strehe samo pri katoliških cerkvah in zavodih, dočim je n. pr. na Dunaju še na stotine hiš, ki so pokrite z bakrom, a tega ne vzamejo. Tudi cena za zvonovino in bakreno streho je daleč prenizka. Vlada plača za zvonove samo 4 K za kilogram. Zahtevati je treba, da vlada razmeram primerno odškodnino za odvzete zvonove doplača. Po vojski si večina cerkev radi ubožnosti ne bo mogla več nabaviti zvonov. In zakaj vlada oziroma vojaška uprava izroča rekvirirane zvonove Židovom v oskrbo?

— Namesto rajnega dr. Kreka je bil v parlamentarno komisijo Jugoslovanskega kluba izvoljen poslanec dr. Lovro Pogacnik.

V Zagrebu so se pretekli teden vršile nadomestne volitve v mestni svet. Zmagali so kandidati združenih hrvatskih strank, ki so za ujedinjenje Jugoslovanov. Nasprotna stranka, takozvani Frankovci, ki so proti ujedinjenju, so propadli na celi črti. Naša skupna jugoslovanska stvar pridobiva tudi na Hrvatskem vedno več pripadnikov.

Bosanci se zelo navdušujejo za združenje vseh jugoslovanskih dežel v skupno državo pod habsburškim žezlom. Sarajevski nadškof in veliki hrvatski rodoljub dr. Stadler je poslal cesarju Karlu pismo, v katerem ga prosi, naj združi vse jugoslovanske dežele in ozemlja v lastno državo. Nadškof prosi cesarja, naj sprejme dva njegova zastopnika, ki bosta cesarju natančneje opisala njegove načrte. V hrvatskih listih sta se oglasila tudi voditelj bosanskih Hrvatov dr. Suna-